

Quickscan natuurtoets

Herbestemming Johannes de Doperkerk

Kilder

Skyline Kilder B.V. en Boerstal Bouw

Quickscan natuurtoets

Herbestemming Johannes de Doperkerk

Kilder

Opdrachtgevers: Skyline Kilder B.V. en Boerstal Bouw

Projectnummer: 3264.01

Datum: 20-10-2020

Projectleider en rapporteur: Jur Metselaar

Autorisatie: Laura Tilleman

Opdrachtnemer: Buro Ontwerp & Omgeving
Velperweg 157
6824 MB Arnhem
Postbus 2033
6802 CA Arnhem
info@ontwerpenomgeving.nl
www.ontwerpenomgeving.nl

INHOUD

Pagina

1	INLEIDING	3
2	PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN.....	4
2.1	Beschrijving projectgebied.....	4
2.2	Algemene constateringingen	5
2.3	Geplande werkzaamheden	6
3	WERKWIJZE.....	7
3.1	Bureauonderzoek.....	7
3.2	Veldbezoek.....	7
3.3	Betrouwbaarheid	7
4	BELEIDSKADER	8
4.1	Algemeen	8
4.2	Gebiedsbescherming.....	8
4.3	Soortbescherming	9
4.4	Houtopstanden	9
5	RESULTATEN	10
5.1	Gebiedsbescherming.....	10
5.2	Soortbescherming.....	12
5.3	Samenvatting	17
6	CONCLUSIE	18
6.1	Conclusies gebieds- en soortbescherming	18
6.2	Nader onderzoek.....	19
7	LITERATUURLIJST	20
7.1	Referenties	20
7.2	Gebruikte websites	21
7.3	Overige geraadpleegde bronnen	21

1 INLEIDING

In opdracht van Skyline Kilder B.V. en Boerstal Bouw is door Buro Ontwerp & Omgeving een quickscan natuurtoets uitgevoerd op de locatie bekend als de Johannes de Doperkerk te Kilder. Het initiatief maakt deel uit van de voorgenomen herontwikkeling van de Johannes de Doperkerk en de omliggende pastorie-tuin.

Het doel van de natuurtoets is om een indicatie te krijgen van de aanwezigheid en (mogelijke) effecten van de ingreep op beschermde gebieden en dier- en plantensoorten. Uit deze natuurtoets moet blijken of er nadelige effecten zijn op gebieden met een speciale beschermingsstatus, namelijk: Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland en de Groene Ontwikkelingszone. Vervolgens worden de mogelijke effecten onderzocht op onder de Wet natuurbescherming beschermde dier- en plantensoorten. Als (nadelige) effecten niet uit te sluiten zijn moet nader onderzoek plaatsvinden, moeten er mitigerende/compenserende maatregelen getroffen worden en/of eventueel een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd. Deze natuurtoets is gebaseerd op bureauonderzoek en een veldonderzoek.

In het voorliggende rapport worden achtereenvolgens het projectgebied (hoofdstuk 2), de werkwijze (hoofdstuk 3), het beleidskader (hoofdstuk 4), de resultaten (hoofdstuk 5) en de conclusie (hoofdstuk 6) beschreven.

2 PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

2.1 Beschrijving projectgebied

Het projectgebied ligt in het centrum van Kilder en omvat de Johannes de Doperkerk met de omliggende pastorietuin. De naastgelegen begraafplaats en het pastoriegebouw vallen er buiten. De directe omgeving van het projectgebied wordt omgrensd door de Sint-Jansstraat, de Molenweg, de Hoofdstraat en het terrein behorende bij Café Zaal Teunissen. Op de navolgende afbeelding is de globale ligging en begrenzing van het projectgebied weergegeven.

Figuur 1. Luchtfoto van het projectgebied (rood kader) aan de Hoofdstraat in Kilder.

2.2 Algemene constatering

In de Johannes de Doperkerk worden geen diensten meer gegeven, waardoor dit gebouw niet meer als kerk in gebruik is. Het naastgelegen pastoriegebouw is onderling verbonden met de begane grond van de Johannes de Doperkerk. De grond achter het pastoriegebouw bestaat uit een grasveld, meerdere kleine tot middelgrote bomen, een haagbeukenhaag en een bloementuin. Zie figuur 2 t/m 5 voor een sfeerimpressie van het projectgebied.

Figuur 2 (linksboven). Uitzicht vanuit de torenspits in de richting van de begraafplaats.

Figuur 3 (rechtsboven). Uitzicht op het kerkgebouw vanuit de pastorietuin.

Figuur 4 (linksonder). Benedenverdieping in het schip van de kerk.

Figuur 5 (rechtsonder). Uitzicht vanuit de torenspits in de richting van de pastorietuin.

2.3 Geplande werkzaamheden

In het voorjaar van 2020 heeft de Gabriëlparochie de Johannes de Doperkerk aan de Hoofdstraat 6 in Kilder verkocht aan Boerstal Bouw uit Didam en aannemersbedrijf Peters uit Zutphen. De nieuwe eigenaren hebben het voornemen om in de kerk vijf woningen of acht appartementen te realiseren. De kerktoren en buitenmuren blijven daarbij intact. Verder is men voornemens om in de pastorietuin, aan de zijde van de Molenweg, vijf aaneengebouwde woningen te realiseren.

3 WERKWIJZE

3.1 Bureauonderzoek

Voorafgaand aan het veldbezoek is onderzoek gedaan naar de ligging van het gebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden, de voorkomende habitats en de verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en rondom het gebied. De bronnen die hiervoor zijn geraadpleegd zijn te vinden in de literatuurlijst (zie hoofdstuk 7).

3.2 Veldbezoek

Het veldbezoek is uitgevoerd op 8 oktober 2020 en vond plaats van 09:30 tot 10:55. Tijdens het veldbezoek was het volledig bewolkt, viel er een wisselende hoeveelheid neerslag, stond er een stevige wind uit het zuidwesten (ZW4) en was het 13 graden Celsius. Er is gekeken naar het terrein en de geschiktheid hiervan voor beschermde plant- en diersoorten. Ook is gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten, met inbegrip van sporen als braakballen, uitwerpselen, nesten en andere mogelijke verblijfplaatsen.

3.3 Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de huidige wet- en regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van het projectgebied voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van deze soorten.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan natuurtoets geldig is voor een periode van maximaal drie jaar, tenzij de ecologische omstandigheden in deze periode wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, of wanneer inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan drie jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de natuurtoets opnieuw te onderzoeken.

4 BELEIDSKADER

4.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) heeft als doel de natuur te beschermen, te ontwikkelen en de biologische diversiteit te behouden en herstellen. Voor ruimtelijke ingrepen zijn naast de algemene zorgplicht (artikel 1.11) ook hoofdstuk 2 (Natura 2000-gebieden), hoofdstuk 3 (soortenbescherming) en hoofdstuk 4 (houtopstanden) van de Wnb van belang. Beschermde gebieden die geen deel uitmaken van het Natura 2000-netwerk zijn het Natuurnetwerk Nederland en de Groene Ontwikkelingszone. Deze gebieden vallen echter niet onder de Wnb, maar worden op provinciaal niveau beschermd.

4.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebieden zijn aangewezen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn van de Europese Unie. Dit zijn gebieden waarin habitats en soorten beschermd worden die van Europees belang zijn. Per Natura 2000-gebied zijn specifieke instandhoudingsdoelen opgesteld. Projecten en andere handelingen die negatieve effecten hebben op de kwaliteit van de habitats en/of de instandhoudingsdoelen van het gebied mogen niet plaatsvinden zonder een vergunning. Dit geldt niet alleen voor projecten en handelingen binnen het Natura 2000-gebied. Ook projecten en handelingen aangrenzend of buiten het gebied kunnen negatieve effecten veroorzaken.

Natuurnetwerk Nederland

Natuurnetwerk Nederland (NNN) bestaat uit een netwerk van natuurgebieden en heeft als doel deze beter met elkaar en omringende agrarische gebieden te verbinden. In Gelderland zijn deze gebieden bekend als het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het NNN is niet meegenomen in de Wnb; provincies wijzen zelf gebieden aan en dragen de verantwoordelijkheid voor het NNN en zijn behoud en ontwikkeling. In Gelderland zijn de GNN-gebieden aangewezen in de Provinciale Omgevingsvisie en beschermd volgens de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening (Provincie Gelderland, 2018^{ab}).

Ruimtelijke ingrepen mogen de kenmerken en waarden van het NNN niet schaden. Dit wordt gewaarborgd door het 'nee, tenzij'-principe. Dit houdt in dat de voorgenomen ontwikkeling geen doorgang kan vinden als er sprake is van significant negatieve effecten, tenzij wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- De ontwikkeling moet van groot openbaar belang zijn;
- Er zijn geen reële alternatieven;
- Negatieve effecten op oppervlakte, samenhang en wezenlijke kenmerken en waarden worden zoveel mogelijk beperkt en de overblijvende effecten worden gelijkwaardig gecompenseerd.

Groene ontwikkelingszone

Om de samenhang van de natuur in het Gelders Natuurnetwerk te beschermen wil de provincie verbindingzones aanleggen in de Groene Ontwikkelingszone. Het bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan natuur die vervlochten zijn met het GNN. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn in principe niet toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de kernkwaliteiten. Net als de GNN-gebieden is de Groene Ontwikkelingszone aangewezen in de Provinciale Omgevingsvisie en beschermd volgens de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening (Provincie Gelderland, 2018^{ab}).

4.3 Soortbescherming

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes voor soorten:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Wnb § 3.1)
- Beschermingsregime soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II van het verdrag van Bern en bijlage I van het verdrag van Bonn (Wnb § 3.2)
- Beschermingsregime andere soorten (Wnb § 3.3)

In bovengenoemde paragrafen uit het Wnb zijn verbodspalingen vastgesteld en is vastgesteld voor welke handelingen een vrijstelling verleend kan worden. De verbodsbepalingen houden in dat vogels en andere beschermde soorten niet gedood of opzettelijk gestoord mogen worden en nesten, voortplantings- en rustplaatsen niet beschadigd mogen worden. Verder mogen beschermde planten niet geplukt of vernield worden. Als de werkzaamheden van het project leiden tot het overtreden van deze verbodsbepalingen moet worden nagegaan of een provinciale vrijstelling geldt of dat een ontheffing moet worden verkregen.

4.4 Houtopstanden

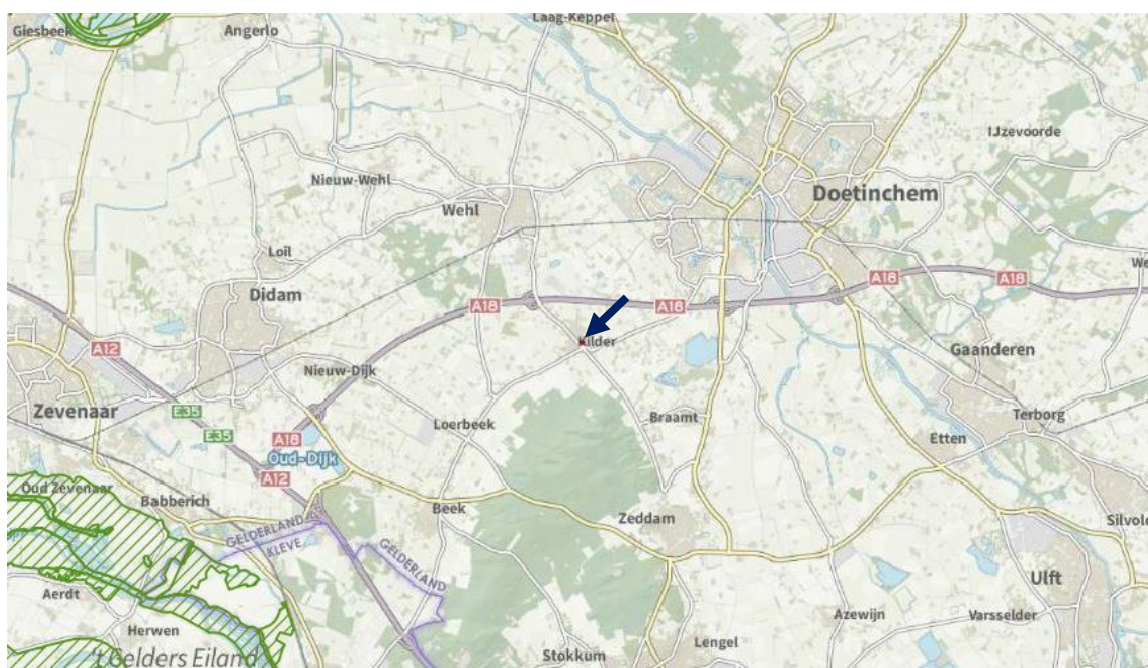
Als houtopstanden buiten de bebouwde kom worden geveld kan er een meld- en herbplantingsplicht gelden. Dergelijke houtopstanden worden in de Wet natuurbescherming omschreven als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend die een oppervlakte van 10 are of meer beslaan. Ook wordt een rijbeplanting van meer dan 20 bomen als houtopstand gerekend (Wnb §4.1).

5 RESULTATEN

5.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000

Het projectgebied ligt buiten het Natura 2000-netwerk. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied betreft het in Duitsland gelegen Unterer Niederrhein. Dit gebied ligt op een afstand van 7,9 km ten zuidwesten van het projectgebied. Daarnaast bevindt het Nederlandse Natura 2000-gebied Rijntakken zich in Nederland zich op 8,8 km ten zuidwesten van het projectgebied (zie figuur 6). De Unterer Niederrhein en de Rijntakken lopen in elkaar over op de Nederlands-Duitse grens.

Figuur 6. Ligging projectgebied (pijl) t.o.v. de Natura 2000-gebieden (groen gearceerd).

Gezien de ligging van het projectgebied ten opzichte van de Natura 2000-gebieden zijn er geen directe negatieve effecten; oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, optische verstoring en verstoring door trilling, geluid en mechanische effecten. Door de bouw en het gebruik van de woningen en appartementen kunnen er wel indirecte gevolgen zijn. Omdat twee Natura 2000-gebieden op minder dan 10 km afstand van het projectgebied ligt vindt er mogelijk stikstofdepositie plaats op stikstofgevoelige habitattypen. Hierdoor wordt geadviseerd om een AERIUS-berekening te laten uitvoeren.

Natuurnetwerk Nederland en de Groene Ontwikkelingszone

Het projectgebied ligt op circa 1.000 meter afstand van gebieden die behoren tot de Groene Ontwikkelingszone (GO) en circa 600 meter afstand van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (figuur 7). Gezien de ligging buiten deze gebieden worden de kernkwaliteiten en ontwikkelingen van de GO en het NNN bij de werkzaamheden niet aangetast.

Figuur 7. Ligging projectgebied (rood) t.o.v. het Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en de Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen).

Houtopstanden

De bomen in het projectgebied vallen niet onder de definitie houtopstanden, zoals bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. De te kappen bomen bevinden zich binnen de bebouwde kom en betreffen houtopstanden op erven of in tuinen. De bomen staan ook niet op de lijst van gemeentelijke bomen. Wel kan een kapvergunning nodig zijn als gemeente Montferland dat vereist (Gemeente Montferland, 2020).

5.2 Soortbescherming

Vleermuizen

Op basis van openbare verspreidingsgegevens kunnen in de omgeving van het projectgebied de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en gewone grootoorvleermuis. Alle vleermuissoorten vallen onder de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb).

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen globaal opgedeeld worden in boombewonende soorten zoals de rosse vleermuis en gebouwbewonende soorten zoals de gewone dwergvleermuis. Ook zijn er soorten die zowel gebouw- als boombewonend zijn.

De Johannes de Doperkerk heeft diverse openingen die gebouwbewonende vleermuizen kunnen gebruiken om bij hun verblijfplaatsen te komen. Aan de zijde van de toren bevinden zich openingen aan de onderkant van enkele ramen tussen de eerste en tweede verdieping (langs de wenteltrap), aan de onderkant van de ramen op de tweede verdieping en langs de galmborden op de klokkenzolder (figuur 8 en 9). Mogelijk zijn er nog meer openingen langs de dakrand van de torenspits. Daarnaast is ook de zolderverdieping boven het schip geschikt voor vleermuizen. Eventueel kunnen vleermuizen dit deel van de kerk bereiken via de raamkozijnen van dakkapellen. Ook kunnen zich verblijfplaatsen bevinden in ruimtes achter regenpijpen ter hoogte van het koorgedeelte (achterzijde kerk). Tenslotte zijn in het torengedeelte afgebroken vleugels van vlinders en vele andere insectensoorten aangetroffen, wat eveneens kan duiden op de aanwezigheid van vleermuizen. Gezien het type gebouw kan de Johannes de Doperkerk als zomer-, kraam-, paar- en (massa)winterverblijfplaats worden gebruikt. Nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen is nodig om vast te stellen wat voor verblijfsfunctie(s) het gaat en welk deel van het gebouw al dan niet wordt gebruikt.

Figuur 8 (links). Voorbeelden van geschikte invliegopeningen in het kerkgebouw (gele pijlen).

Figuur 9 (rechts). Potentieel geschikte invliegopening onder een raam langs de wenteltrap aan de zijde van de toren (gele pijl).

In het projectgebied staan enkele kleine en middelgrote bomen. De bomen zijn geïnspecteerd op de aanwezigheid van holtes en spleten. Deze zijn echter niet aanwezig, waardoor negatieve effecten op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kan worden uitgesloten.

Vliegroutes

Vleermuizen volgen vaak lijnvormige elementen om heen en weer te bewegen tussen de verblijfplaatsen en foerageergebieden. Het behoud van lijnvormige landschapselementen is daarom van groot belang voor de instandhouding van vleermuispopulaties. Met de herontwikkeling van de Johannes de Doperkerk en de bouw van de woningen worden geen kwetsbare verbindingen aangetast. Omdat vleermuizen voldoende gelegenheid hebben om door het landschap te navigeren kunnen negatieve effecten op vliegroutes worden uitgesloten.

Foerageergebieden

De in Nederland voorkomende vleermuizen leven allemaal van insecten. Ze foerageren daarom op allerlei plekken waar veel vliegende insecten aanwezig zijn. Enkele voorbeelden van dit soort gebieden zijn windbeschutte plaatsen langs lijnvormige elementen (bijv. sloten, beken en houtwallen), maar ook open plekken in bosgebieden of langs oevers met rietkragen. Bij het verdwijnen van essentiële foerageergebieden gaan de verblijfplaatsen ook verloren. Een geschikt foerageerhabitat is echter niet aanwezig, waardoor effecten op essentiële foerageergebieden kunnen worden uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Algemene soorten

Verschillende algemene grondgebonden zoogdieren kunnen voorkomen in en rondom het projectgebied. Enkele voorbeelden hiervan zijn de egel en de huisspitsmuis. Het is niet uit te sluiten dat deze zoogdieren (nog) in het projectgebied aanwezig zijn tijdens de werkzaamheden. Voor de meeste grondgebonden zoogdieren geldt in Gelderland een vrijstelling van de Wet natuurbescherming. Wel geldt voor deze soorten de algemene zorgplicht, waarbij alle handelingen die nadelige gevolgen veroorzaken achterwege gelaten moeten worden (artikel 1.11 Wnb).

Strikt beschermde soorten

Op basis van verspreidingsgegevens kunnen de eekhoorn, bunzing, wezel, hermelijn, boommarter, steenmarter en das in de omgeving van het projectgebied voorkomen. Met uitzondering van de eekhoorn en steenmarter zijn deze soorten op voorhand uit te sluiten is op voorhand uit te sluiten aangezien deze niet in de bebouwde kom voorkomen.

Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke als verblijfplaats (Zoogdierverseniging, 2020^b). Tijdens het veldbezoek is het hele kerkgebouw onderzocht op sporen die kunnen duiden op de aanwezigheid van een verblijfplaats. Er werd gelet op urineachtige geuren waarmee ze hun territorium markeren en uitwerpselen (bijvoorbeeld in latrines). Deze werden echter niet aangetroffen. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter kunnen worden uitgesloten.

Eekhoorns bouwen bolvormige nesten in bomen. Deze hebben een doorsnede van 30 tot 50 cm en zijn vooral 's winters goed waarneembaar. Soms gebruiken ze ook boomholtes, oude kraaien- of eksternesten of grote nestkasten als nestplaats. Nesten van eekhoorns kunnen op die van de ekster lijken, maar zijn te onderscheiden aan de aanwezigheid van blaadjes (Zoogdierverseniging, 2020^a). De bomen in het projectgebied zijn niet voorzien van holtes en nesten die kunnen duiden op de aanwezigheid van de eekhoorn. Negatieve effecten op de eekhoorn kunnen daarom worden uitgesloten.

Vogels

Algemene soorten

Verschillende algemene vogelsoorten kunnen voorkomen in en rondom het projectgebied. Tijdens de quickscan werden de houtduif, Turkse tortel, kauw, roodborst, heggenmus en vink waargenomen in het projectgebied. Alle in het wild levende vogelsoorten mogen niet opzettelijk gestoord, gevangen of gedood worden volgens de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wnb). Tevens zijn alle vogelsoorten tijdens het broedseizoen beschermd. Omdat niet kan worden uitgesloten dat algemene vogels het volgende broedseizoen zullen nestelen in het projectgebied, geldt dat buiten het broedseizoen gewerkt moet worden om verstoring te voorkomen. Voor de meeste vogels kan worden aangenomen dat het broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli loopt, maar bij enkele soorten begint het seizoen eerder of loopt het langer door. Geldend hierbij is de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Strikt beschermde soorten

Van sommige vogelsoorten zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Binnen de bebouwde kom van Kilder kunnen dit de volgende soorten zijn: sperwer, ransuil, gierzwaluw, roek en huismus.

De sperwer broedt voornamelijk in jonge dichte naaldbossen in halfopen landschappen, maar kan ook in laanbomen, geïsoleerde bosjes en parken broeden (Vogelbescherming Nederland, 2020^c). Tijdens het veldbezoek zijn de bomen onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Deze werden echter niet aangetroffen, waardoor negatieve effecten op de jaarrond beschermde nestplaatsen van de sperwer kunnen worden uitgesloten.

De ransuil leeft in kleinschalige landbouwlandschappen, bosranden, parken en open bosgebieden. De soort broedt meestal in oude nesten van kraaien, eksters en soms in oude nesten van reigers, roofvogels of eekhoorns. Bij voorkeur bevinden deze zich in naaldbomen, maar ook in boomopslag, houtwallen en vrijstaande bomen (Vogelbescherming Nederland, 2020^b). Tijdens het veldbezoek is gekeken naar braakballen en zijn de bomen onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Deze werden niet aangetroffen, waardoor negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten van de ransuil kunnen worden uitgesloten.

De gierzwaluw is een soort die voorkomt in dorpen en steden waar hij broedt in donkere holtes, spleten en onder dakpannen van gebouwen (BIJ12, 2017^b). Het kerkgebouw biedt mogelijk ruimte langs de dakkapellen en de dakrand van de torenspits, maar deze zullen intact blijven en worden niet aangetast als gevolg van de werkzaamheden. Negatieve effecten op jaarrond beschermde verblijfplaatsen van de gierzwaluw kunnen daarom worden uitgesloten.

De roek is een koloniebroeder die van oorsprong voorkomt in vochtige gras- en bouwlanden met verspreid staande boomgroepen (BIJ12, 2017^d). Tegenwoordig worden meer dan de helft van de nesten binnen de bebouwde kom aangetroffen. De nesten worden gebouwd in hoogopgaande bomen (SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2020^a). Zo nu en dan werd tijdens de quickscan een overvliegend exemplaar waargenomen en enkele exemplaren zaten korte tijd op de torenspits. In de aanwezige bomen zijn echter geen nesten aanwezig, waardoor negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten van de roek kunnen worden uitgesloten.

De huismus is een standvogel die gebonden is aan bebouwing en komt voornamelijk voor in dorpen en steden (BIJ12, 2017^c). Huismussen werden tijdens het veldbezoek waargenomen rond enkele woonhuizen naast het projectgebied. De Johannes de Doperkerk biedt mogelijk nestgelegenheid langs de dakkapellen, maar deze blijven intact en zullen niet worden aangetast als gevolg van de werkzaamheden. Daarnaast bevinden zich enkele hagen in het projectgebied die kunnen behoren tot de essentiële functionele leefomgeving. Ook deze zullen behouden blijven. Negatieve effecten op jaarrond beschermde verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van de huismus kunnen daarom worden uitgesloten.

Naast strikt beschermde soorten, staan er ook soorten in de Wet natuurbescherming beschreven waarvan het nest alleen jaarrond beschermd is als er zwaarwegende ecologische redenen zijn. Dit zijn voornamelijk hollenbroeders, maar ook soorten die op of tegen gebouwen aan nestelen. Voorbeelden hiervan die tijdens de quickscan werden waargenomen zijn de koolmees en pimpelmees. Het projectgebied biedt geschikte broedgelegenheid, maar er zijn voldoende uitwijkmogelijkheden. Hierdoor zijn er geen ecologisch zwaarwegende redenen om potentiële nesten van deze soorten jaarrond te beschermen.

Reptielen en amfibieën

Algemene soorten

Op basis van de openbare verspreidingsgegevens zijn de gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander te verwachten in de omgeving van het projectgebied. Er zijn geen aquatische elementen aanwezig in het projectgebied, waardoor negatieve effecten op de voortplantingsplaatsen niet aan de orde zijn. Voor de algemene amfibieën geldt een vrijstelling van de Wet natuurbescherming. Verder moet wel de algemene zorgplicht in acht worden gehouden, waarbij alle handelingen die nadelige gevolgen veroorzaken achterwege gelaten moeten worden (artikel 1.11 Wnb).

Strikt beschermde soorten

Uit de openbare beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de hazelworm, zandhagedis, levendbarende hagedis en rugstreepad in de omgeving van het projectgebied kunnen voorkomen. Al deze soorten worden nationaal beschermd of beschermd volgens de Habitatrictlijn (artikel 3.10 en 3.5 Wnb). Aanwezigheid van de hazelworm, zandhagedis en levendbarende hagedis kan op voorhand worden uitgesloten. Deze soorten komen voor in bosgebieden en/of heideterreinen. Waarnemingen uit de omgeving hebben betrekking op het zuidelijker gelegen Bergherbos. Gezien de ligging binnen de bebouwde kom en de vele barrières tussen het projectgebied en het Bergherbos zijn negatieve effecten niet aan de orde. De aanwezigheid van de rugstreepad kan eveneens worden uitgesloten, aangezien er geen aquatische elementen in het projectgebied zijn. Voor de voortplanting zijn rugstreepadden namelijk afhankelijk van poeltjes en bebouwde gebieden worden vermeden.

Vlinders

Uit de openbare beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de grote vos eventueel te verwachten is in de omgeving van het projectgebied. De grote vos is een nationaal beschermde soort (artikel 3.10 Wnb).

De grote vos is een zeldzame, migrerende vlinder die haar eitjes legt rond de bovenste takken van hoogopgaande bomen. In Nederland voorzien iepen in 96% van de gevallen in de voortplantingsplaatsen van grote vossen. Sommige wilgensoorten, de pruim en de zoete kers vullen de overige 4% op (Nederlands Soortenregister, 2020). In het projectgebied zijn deze soorten niet aanwezig, waardoor negatieve effecten op de grote vos kunnen worden uitgesloten.

Overige beschermde diersoorten

Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissen, weekdieren, libellen en kevers rondom het projectgebied. In het projectgebied is geen oppervlaktewater aanwezig, waardoor het ongeschikt is voor deze soortgroepen.

Vaatplanten

Op basis van openbare verspreidingsgegevens zijn het strikt beschermde glad biggenkruid, de grote leeuwenklauw en de korensla in de omgeving van het projectgebied te verwachten. Het glad biggenkruid komt vooral voor op kalkarme akkers, duingraslanden en bermen. De grote leeuwenklauw groeit langs bermen van onverharde wegen, akkers, waterkanten en braakliggende terreinen. De korensla komt in Nederland vrijwel uitsluitend voor op wintergraanakkers. Gezien de habitatkeuze van deze soorten en de ligging van het projectgebied binnen de bebouwde kom, worden negatieve effecten op strikt beschermde vaatplanten uitgesloten.

5.3 Samenvatting

Onderstaande tabel geeft de soorten die (mogelijk) aanwezig zijn weer, de effecten waar ze last van hebben en eventuele vervolgstappen die genomen moeten worden.

Soortgroep	Soort(en)	Aanwezigheid	Mogelijk effect	Opmerkingen
Grondgebonden zoogdier-soorten	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Nee*	-
Vleermuizen	Verblijfplaatsen gebouwbewonende soorten	Mogelijk	Verstoren en verdwijnen verblijfplaatsen	Nader onderzoek
	Verblijfplaatsen boom-bewonende soorten	Nee	Nee	-
	Foerageergebieden	Nee	Nee	-
	Vliegroutes	Nee	Nee	-
Vogels	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Verstoren en verdwijnen nestplaatsen	Werken buiten het vogelbroedseizoen
Reptielen en amfibieën	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Nee*	-
Overige dier-soorten	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
Vaatplanten	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-

*Er dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

6 CONCLUSIE

6.1 Conclusies gebieds- en soortbescherming

Er is onderzoek gedaan naar de mogelijke effecten van het project op vaste verblijf- en rustplaatsen van beschermde plant- en diersoorten (Wnb). Daarnaast zijn de mogelijke effecten op beschermde natuurgebieden onderzocht.

Gebiedsbescherming

Als gevolg van de bouw en gebruik van de woningen en appartementen kunnen er negatieve effecten optreden op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Het gaat om vermisting en verzuring door stikstofdepositie uit de lucht. Omdat de Rijntakken en Unterer Niederrhein op minder dan 10 km afstand van het projectgebied ligt vindt er mogelijk stikstofdepositie plaats op stikstofgevoelige habitattypen. Hierdoor wordt geadviseerd om een AERIUS-berekening te laten uitvoeren.

Het projectgebied ligt op circa 1.000 meter afstand van gebieden die behoren tot de Groene Ontwikkelingszone (GO) en circa 600 meter afstand van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (figuur 7). Gezien de ligging buiten deze gebieden worden de kernkwaliteiten en ontwikkelingen van de GO en het NNN bij de werkzaamheden niet aangetast.

Houtopstanden

De bomen in het projectgebied vallen niet onder de definitie houtopstanden, zoals bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. De te kappen bomen bevinden zich binnen de bebouwde kom en betreffen houtopstanden op erven of in tuinen. De bomen staan ook niet op de lijst van gemeentelijke bomen. Wel kan een kapvergunning nodig zijn als gemeente Montferland dat vereist (Gemeente Montferland, 2020).

Soortbescherming

De Johannes de Doperkerk heeft diverse openingen die gebouwbewonende vleermuizen kunnen gebruiken om bij hun verblijfplaatsen te komen. Als gevolg van de werkzaamheden kunnen enkel ter hoogte van de toren negatieve effecten op zomer-, kraam-, paar- en winterverblijven optreden. Alle vleermuissoorten zijn beschermd volgens artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor is het verboden om de soorten opzettelijk te storen, vangen of doden en hun vaste verblijf- of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen. De herontwikkeling van het kerkgebouw zou kunnen leiden tot overtreding van de Wnb als deze als verblijfplaats fungeert voor vleermuizen. Nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen is nodig om vast te stellen wat voor verblijfsfunctie(s) het gaat en welk deel van het gebouw al dan niet wordt gebruikt.

6.2 Nader onderzoek

Gelet op de geschiktheid van het projectgebied voor gebouwbewonende vleermuizen is nader onderzoek noodzakelijk om de daadwerkelijke functie van het projectgebied voor deze soorten te kunnen bepalen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn.

Vleermuizen

Het aanvullend onderzoek dient uitgevoerd te worden conform het vleermuisprotocol 2017 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2017).

Voor gebouwbewonende soorten worden de onderzoeksmethoden van de gewone dwergvleermuis aangehouden, waarbij ook andere vleermuissoorten aangetoond kunnen worden m.b.v. batdetectors. Dit houdt in dat er in de periode mei tot en oktober de volgende onderzoeken uitgevoerd dienen te worden (BIJ12, 2017^a):

- Kraamverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 mei - 15 juli) met een tussenperiode van minimaal tien dagen;
- Twee onderzoeksrondes (15 mei - 15 aug) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarbij minimaal één onderzoeksrondes moet plaatsvinden in de kraamperiode;
- Paarverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 aug - 30 sep) met een tussenperiode van minimaal tien dagen.
- Massawinterverblijven: Twee onderzoeksrondes (1 aug - 10 sep) met een tussenperiode van minimaal tien dagen. Dit onderzoek kan gecombineerd worden met het onderzoek naar paarverblijven.
- Inspectie winterverblijven: Eén ronde (1 december - 1 maart) waarbij de binnenzijde van het kerkgebouw wordt geïnspecteerd op slapende dieren.

7 LITERATUURLIJST

7.1 Referenties

- BIJ12 (2017^a). *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, Pipistrellus pipistrellus, versie 1.0, juli 2017*. BIJ12: Utrecht, Nederland.
- BIJ12 (2017^b). *Kennisdocument Gierzwaluw, Apus apus, versie 1.0, juli 2017*. BIJ12: Utrecht, Nederland.
- BIJ12 (2017^c). *Kennisdocument Huismus, Passer domesticus, versie 1.0, juli 2017*. BIJ12: Utrecht, Nederland.
- BIJ12 (2017^d). *Kennisdocument Roek, Corvus frugilegus, versie 1.0, juli 2017*. BIJ12: Utrecht, Nederland.
- Gemeente Montferland (2020). *Kapvergunning*. Geraadpleegd op 13 oktober 2020 via <https://www.montferland.info/index.php/kapvergunning>
- Provincie Gelderland (2018^a). *Omgevingsvisie Gaaf Gelderland*. Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2018^b). *Geconsolideerde Omgevingsverordening (december 2018)*. Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.
- Nederlands Soortenregister (2020). *Grote vos, Nymphalis polychloros*. Geraadpleegd op 7 oktober 2020 via https://www.nederlandsesoorten.nl/linnaeus_ng/app/views/species/nsr_taxon.php?id=168189&cat=152
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2020^a). *De roek wordt heen en weer gejaagd*. Geraadpleegd op 13 oktober 2020 via <https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/de-roek-wordt-heen-en-weer-gejaagd>
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2020^b). *Ransuil*. Geraadpleegd op 13 oktober 2020 via <https://www.sovon.nl/nl/soort/7670>
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2020^c). *Sperwer*. Geraadpleegd op 13 oktober 2020 via <https://www.sovon.nl/nl/soort/2690>
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging (2017). *Vleermuisprotocol 2017, maart 2017*. Geraadpleegd op 13 oktober 2020 via <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>
- Zoogdiervereniging (2020^a). *Eekhoorn*. Geraadpleegd op 13 oktober 2020 via <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/eekhoorn>
- Zoogdiervereniging (2020^b). *Steenmarter*. Geraadpleegd op 13 oktober 2020 via <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>

7.2 Gebruikte websites

www.floron.nl
www.pdok.nl
www.ravon.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.waarneming.nl
www.zoogdiervereniging.nl

7.3 Overige geraadpleegde bronnen

Dietz, C. & Kiefer, A. (2016). *Bats of Britain and Europe*. Londen, Verenigd Koninkrijk: Bloomsbury Publishing.

Jędrzejewski, W. & Sidorovich, V. (2010). *The art of tracking animals*. Białowieża, Polen: Mammal Research Institute Polish Academy of Sciences Białowieża.

Svensson, L., Mullaney, K. & Zetterström (2009). *Birds of Europe (2e ed.)*. Londen, Verenigd Koninkrijk: HarperCollins Publishers.

Tolman, T. & Lewington, R. (2008). *Collins Butterfly Guide: The Most Complete Guide to the Butterflies of Britain and Europe*. Londen, Verenigd Koninkrijk: HarperCollins Publishers.

Vogelbescherming Nederland & Stichting Veldonderzoek Flora en Fauna (2007). *Topografische atlas voor flora en fauna van Nederland (1e ed.)*. Papendrecht, Nederland: Mouthaan Grafisch Bedrijf.

